

بررسی تاثیر طب فشاری با مچ‌بند بر تهوع و استفراغ حاملگی

گیتی ازگلی^۱، سمیرا شهباززادگان^۲، دکتر نیر رسائیان^۳، دکتر حمید علوی مجد^۴

^۱ کارشناس ارشد مامایی، عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

^۲ نویسنده مسئول: کارشناس ارشد مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل E-mail: samirashahbazzadegan2000@yahoo.com

^۳ استاد گروه فیزیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی ^۴ دانشیار آمار، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

زمینه و هدف: با توجه به شیوع تهوع و استفراغ حاملگی (NVP) و عوارض شناخته شده آن و گزارشات مبنی بر اثر درمانی طب فشاری بر NVP، این مطالعه با هدف تعیین اثر طب فشاری با مچ‌بند بر تهوع و استفراغ حاملگی در درمانگاه‌های شهر اردبیل، سال ۱۳۸۴ انجام گرفت.

روش کار: این تحقیق به روش کارآزمایی بالینی یکسو کور روی ۷۵ نفر خانم مبتلا به NVP انجام شد. زنان شرکت کننده واجد شرایط پس از همسان‌سازی از نظر شدت تهوع و استفراغ و سن حاملگی، بطور تصادفی در سه گروه ۲۵ نفری مورد، دارونما و شاهد قرار گرفتند. گروه‌ها شامل گروه مورد، مچ‌بند با دکمه فشاری به نقطه پ-۶، گروه دارونما، مچ‌بند بدون فشار به نقطه پ-۶ و گروه شاهد، بدون مداخله بودند. علائم تهوع و استفراغ با استفاده از پرسشنامه دو بار در روز به مدت ۶ روز سنجیده شد. در سه روز اول هر سه گروه بطور یکسان و بدون مداخله و در سه روز دوم با درمان، دارونما و یا بدون مداخله پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند. علائم NVP در روزهای قبل از درمان و طول دوره درمان ثبت و مقایسه دوجه دو با آزمون‌های آنالیز واریانس و ویلکاکسون و توکی و کروسکال وایس تجزیه و تحلیل آماری شد.

یافته‌ها: میانگین سنی زنان شرکت کننده گروه‌های (مورد $24/3 \pm 3/92$ ، دارونما $24/9 \pm 4/32$ و شاهد $25/4 \pm 3/38$ سال) سن بارداری گروه‌های (مورد $2/84 \pm 2/84$ ، دارونما $3/19 \pm 12/9$ و شاهد $2/81 \pm 12/4$ هفته) تعداد حاملگی گروه‌های (مورد $1/7$ ، دارونما $1/6$ و شاهد $1/4$ دفعه)، سطح تحصیلات، شغل، تعداد زایمان و نحوه رعایت رژیم غذایی بین گروه‌های مطالعه تفاوت آماری معنی‌داری نداشتند. میانگین نمره شدت تهوع مورد از $25/1 \pm 11/6$ به $12/0 \pm 11/06$ ، گروه دارونما از $22/8 \pm 14/67$ به $3/1 \pm 12/31$ و گروه شاهد از $16/3 \pm 7/48$ به $8/92 \pm 17/5$ تغییر یافت. میانگین دفعات استفراغ مورد از $3/1 \pm 3/33$ به $1/5 \pm 1/66$ ، گروه دارونما از $3/1 \pm 4/30$ به $1/9 \pm 3/68$ و گروه شاهد از $1/2 \pm 2/2$ به $1/4 \pm 1/44$ رسید. تفاوت میانگین نمره شدت تهوع قبل و طول دوره درمان در گروه مورد بیشتر از گروه دارونما ($p < 0/043$) و در گروه دارونما بیشتر از گروه شاهد بود ($p < 0/009$). تفاوت میانگین دفعات استفراغ در گروه مورد و دارونما بیشتر از گروه شاهد ($p < 0/009$) ولی تفاوت بین گروه‌های مورد و دارونما معنی‌دار نبود.

نتیجه‌گیری: مچ‌بند با دکمه فشاری در کاهش شدت تهوع نسبت به دارونما و شاهد موثر بود. مچ‌بند فشاری در کاهش دفعات استفراغ نسبت به گروه دارونما بی‌اثر ولی نسبت به گروه شاهد موثر بود. بنابراین مچ‌بند بدون فشار به نقطه پ-۶ نیز در کاهش علائم NVP مؤثر بوده ولی تاثیر آن به اندازه مچ‌بند فشاری با فشار به نقطه پ-۶ نیست. با توجه به شایع بودن NVP و عوارض مصرف داروها و موثر بودن طب فشاری، استفاده از مچ‌بند در خانم‌های مبتلا به NVP پیشنهاد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: تهوع و استفراغ حاملگی، طب فشاری، مچ‌بند